

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Oslo 01.10.2016

Deres ref.: 16/2766

Innspill til Høringsnotatet: Oppfølging av Primærhelsemeldingen og Oppgavemeldingen mv

Vi har mottatt Høringsnotatet: Oppfølging av Primærhelsemeldingen og Oppgavemeldingen mv. Innledningsvis ønsker vi å påpeke betydningen av språk når det gjelder tenkning rundt helhetlig hjelp. Rådet for psykisk helse mener at en helsetjeneste som er pasientenes helsetjeneste bør ta utgangspunkt i at pasienter bare har et behov – behov for hjelp. Det er tjenestene som er sammensatte, ikke pasientens behov. Vi mener dette er et språklig grep som tydeliggjør betydningen av organisering av tjenester og sikring av overganger mellom tjenester som sentrale elementer i begrepet helhetlig og adekvat hjelp. Det vil også avdempe den uheldige forskjellen i vektlegging mellom kommunale helsetjenester og kommunale omsorgstjenester som vi opplever at dette høringsnotatet tegner opp.

Rådet for psykisk helse ønsker å komme med noen innspill til områdene:

- Kap. 3.2 Lovfesting av kompetansekrav i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- Kap. 4 Etablering av forsøksordning hvor større kommuner kan få ansvar for å drifte distriktpsikiatriske sentre (DPS).

Kommentarer til Lovfesting av kompetansekrav i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

I høringsnotatet trekkes det stadig fram behovet for tverrfaglig og sammensatt kompetanse i kommunene. Samtidig ser vi at det bare er de helsefaglige profesjonene som spesielt trekkes frem i spesifiseringen av kompetanse i kommunene. Pasienter med alvorlige og langvarige psykiske lidelser trenger ofte en helse- og omsorgshjelp som også innebærer et overordnet sosialfaglig perspektiv. Elementer som bolig, økonomi, arbeid eller annet meningsfullt innhold i hverdagen er sentrale elementer i det vi betegner som adekvat helhetlig helsehjelp.

Rådet for psykisk helse mener derfor at en god kommunal helse- og omsorgstjeneste i tillegg til profesjonene lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, helsesøster, ergoterapeut, psykolog, tannlege, og tannpleier, må inkludere profesjonene sosionom og vernepleier. Dette er helt nødvendig for å få til den samtidighet i tjenestene som både barn og voksne med psykiske helseproblemer trenger.

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Videre mener vi at det i resten av teksten må innarbeides en konsekvent bruk av begrepet *helse- og sosialfaglig personell*, slik at de lovfestede kompetansekravene også ivaretar behovet for sosialfaglig kompetanse i kommunene. Dette kan det ikke være opp til den enkelte kommune å avgjøre.

Kommentarer til etablering av forsøksordning hvor større kommuner får ansvar for å drifte distriktpsikiatriske sentre

Rådet for psykisk helse støtter etablering av en forsøksordning hvor større kommuner kan få ansvar for å drifte distriktpsikiatriske sentre. Formålet for forsøksordningen er viktig. Vi mener at vi må teste ut om en annen organisering av tjenestene styrker den samtidighet og helhet i tjenestene pasienten trenger.

Noen steder i Norge er det fortsatt opp mot 30% av alle henvisninger fra kommunalt nivå til DPS som avvises. Mange brukere forteller om en fortvilelse over å måtte gå og vente til de blir «dårlige nok» til å bli rettighetspasienter før de får hjelp. Dette er en gruppe man i primærhelsetjenesten mener er for dårlige til at deres hjelpetilbud er adekvat. Hvordan skal vi få til tjenester der psykisk helsearbeid i kommunen og spesialisthelsetjenesten står skulder ved skulder og opplever et reelt felles ansvar for denne gruppen? Hvordan skal vi få til en organisering av tjeneste som styrker brukernes opplevelse av samtidighet i tjenestene? Hvordan få til en åpen og tilgjengelig tjeneste uten en henvisningsordning som bidrar til at mange opplever at de får mangelfull hjelp?

I 2006 oppnevnte styret i Rådet for psykisk helse et utvalg for å drøfte hvordan vi i framtiden kan få en spesialisthelsetjeneste mer på brukernes premisser. Utvalget vektla en drøfting av hva som kan gjøres for å få et tilbud med brukermedvirkning som et mer grunnleggende premiss, og som i mye større grad enn i dag er helhetlig, tilgjengelig og sammenhengende. Helheten i tjenestetilbudet er helt avgjørende for kvaliteten. Utvalget mente derfor at det ikke var mulig å se spesialisthelsetjenesten som en isolert del av helheten i tjenestetilbudet i en utredning av en spesialisthelsetjeneste for framtiden. Utvalget foreslo da blant annet at man tester ut en organisatorisk endring der store deler av det som i dag er spesialisthelsetjenesten slås sammen med psykisk helsearbeid.

Det er en nasjonal målsetting å styrke kunnskapsutviklingen knyttet til kommunale tjenester. Vi mener en prøveordning med kommunal drift av DPS vil kunne legge til rette for kunnskapsutvikling knyttet til nivåovergripende tjenester og gi oss verdifull og forskningsbasert ny kunnskap, hvis vi legger til rette for det.

Økonomiske rammebetingelser: Kommuner har svært mange ansvarsområder, alle like viktige. Det er derfor avgjørende at de økonomiske ressursene knyttet til drift av DPS følger med over til kommunene i prøveordningen. Det er også viktig at premissene for å delta i prøveordningen settes slik at vi ikke risikerer at kommunene retter alle ressurser inn i forhold til å hjelpe de som trenger mer spesialiserte tjenester uten samtidig å prioritere både forebyggende arbeid og det viktige psykiske helsearbeidet som allerede gis i kommunen. Hovedtyngden av all hjelp for psykiske lidelser gis allerede i dag i primærhelsetjenesten og kommunen.

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Også forsøksordninger har begrensninger: En forsøksordning som dette løser ikke alle utfordringer. Det vil fortsatt være en grenseflate mellom en førstelinjetjeneste og en spesialisthelsetjeneste, selv om en bredere førstelinjetjeneste vil bidra til at færre trenger tjenester fra to nivåer. Grenseflaten mellom disse vil fortsatt være en avgjørende samhandlingsutfordring.

Det er også en utfordring i en bredere førstelinjetjeneste å sikre en kvalifisert utredning som sikrer at mennesker med sjeldne og kompliserte lidelser får utredning og hjelp basert på tilstrekkelig kompetanse om brukerens problemer. Dette krever både god henvisningskompetanse i førstelinjetjenesten og kvalifiserte tjenester å henvise til.

En forsøksordning som dette må derfor evalueres gjennom grundig forberedt følgeforskning. Det blir viktig både å evaluere om vi gjør ting på riktig måte og om vi gjør de riktige tingene. Det vil være spesielt viktig å få en vurdering av om en slik samordning av ressurser som denne prøveordningen legger til rette for, gir mer fornøyde brukere, en opplevelse av økt sammenheng i tjenestene og ny kunnskap som kan danne grunnlag for videreutvikling av psykisk helsefeltet.

Med vennlig hilsen

Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen

Generalsekretær

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Medlemsorganisasjoner: ADHD Norge, Aurora - Støtteforening, Bipolarforeningen Norge, Hvite Ørn, Interessegruppa for Kvinner med Spiseforstyrrelser (IKS), LLH - Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifille og transpersoner, Landsforeningen for Parørende innen Psykisk helse, Mental Helse, Mental Helse Ungdom, Kirkens SOS, Kirkens Sosialjeneste, Norges Røde Kors, Norsk Tourette Forening, Rådgiving om Spiseforstyrrelser, Voksne for barn, Den norske legeforening, Fagforbundet, Fellesorganisasjonen (FO), Norsk Ergoterapeutforbund, Norsk Fagterapeutforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk Psykiologforening, Norsk Sykepleierforbund, Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetene i Agder, Bergen, Oslo og Tromsø.